

VITALII DEMIANCHUK

International University of Economics
and Humanities named after Academician
Stepan Demianchuk
Ukraine, Rivne
demvetmegu@gmail.com

Demianchuk V. (2017). Rozmezhuvannya administratyvnykh ta inshykh pravovidnosyn, shcho vynykayut' pid chas realizatsiyi antykoruptsiynoyi polityky [The distinction between administrative and other legal relationships that arise during the implementation of anticorruption policy]. *Intercultural Communication*, ISSN 2451-0998, vol. 2(3), pp. 209–226. (In Ukrainian).

The distinction between administrative and other legal relationships that arise during the implementation of anticorruption policy

ABSTRACT

The article is focused on the scientific and practical research of the problem of distinction of administrative and other legal relations arising during the implementation of anticorruption policy of the modern legal state.

Purpose. The objective of the article is to determine theoretical and practical principles of delimitation between administrative and other legal relations that arise during the implementation of anti-corruption policy in Ukraine.

Methods. The author of the research has applied formal and legal, historical and legal, logical and method of system and structural analysis.

Results. The author has considered the most important features of administrative and legal relations as the main form of the implementation of anticorruption measures. The author has analyzed the major doctrinal approaches to determining legal content and value of the distinction of different types of legal relations in the anticorruption field to find the best practical ways of counteracting corruption as a negative social phenomena and overcoming corruption in society. It has been noted that the basic form of the practical implementation of anticorruption regulations is administrative and legal relations, as they occur in the sphere of public administration, cover all major types of anticorruption measures, are spread to the actions of state officials and are implemented, especially by the executive state authorities through regulative, prescribing, everyday actions and decisions on combating corruption as an extremely dangerous negative social phenomena for normal functioning of the society.

Keywords: *anticorruption policy, corruption, anticorruption measures, legal relations, public administration.*

ВІТАЛІЙ ДЕМ'ЯНЧУК,
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука,
Україна, Рівне
demvetmegu@gmail.com

Розмежування адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час реалізації антикорупційної політики

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена науково-практичному дослідженню проблеми розмежування адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час реалізації антикорупційної політики сучасної правової держави.

Мета дослідження. Метою статті є визначення теоретичних та практичних засад розмежування між адміністративними та іншими правовими відносинами, що виникають під час реалізації антикорупційної політики в Україні.

Методи. У дослідженні застосовано формально-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, логічний та метод системно-структурного аналізу.

Висновки. Розглянуто основні ознаки адміністративно-правових відносин як основної форми реалізації антикорупційних заходів. Проаналізовані найважливіші доктринальні підходи до визначення юридичного змісту та значення розмежування різних видів правовідносин в антикорупційній сфері для пошуку оптимальних практичних шляхів протидії корупції як негативному соціальному явищу та подолання корупційних проявів у суспільстві. Наголошено, що основною формою практичної реалізації антикорупційних норм є адміністративно-правові відносини, оскільки вони відбуваються у сфері державного управління, охоплюють усі основні види антикорупційних заходів, поширюються на дії державних службовців та реалізуються, перш за все, органами державної виконавчої влади шляхом підзаконних, розпорядчих,

повсякденних дій та рішень з протидії корупції як вкрай небезпечному для нормальної життєдіяльності суспільства негативному соціальному явищу.

Ключові слова: *антикорупційна політика, корупція, антикорупційні заходи, правові відносини, державне управління.*

Вступ

Антикорупційна політика як прояв іманентної функції сучасної правової держави є комплексним явищем, що охоплює всі важливі сфери життєдіяльності суспільства та полягає у заходах різного юридичного змісту, характеру та галузево-інституціональної приналежності.

При цьому, як вбачається, окреме місце серед правових відносин, які виникають під час здійснення державної антикорупційної політики займають адміністративно-правові відносини, оскільки основною сферою протидії корупції є діяльність органів публічної влади з реалізації завдань державного управління, що пояснюється сутністю корупційних проявів як протиправного використання певних владних повноважень з метою особистого збагачення.

Слід зазначити, що реальність антикорупційної політики, її практично-праксеологічне втілення в поведінку учасників забезпечується завдяки регулятивним властивостям правових норм, на основі яких виникають та відбуваються відповідні правові відносини.

Отже, саме в межах правовідносин приписи правових норм антикорупційного змісту втілюються в поведінку суб'єктів права, які при цьому реалізують свої права та обов'язки чи здійснюють передбачені законодавством повноваження.

Дослідженню змісту, сутності та форм реалізації адміністративно-правових відносин присвячені праці В.Б. Авер'янова, В.І. Андріяш, Г.В. Атаманчука, І.В. Валюшко, Я.В. Ващука, Д.М. Овсянко, В.Є. Романова та інших вчених.

Водночас у наявних дослідженнях відсутній комплексний аналіз сучасних доктринальних позицій щодо визначення принципів розмежування між адміністративно-правовими та іншими видами правових відносин, що виникають під час реалізації державної антикорупційної політики.

Саме у цьому полягає важливе наукове та практичне завдання, що потребує належного вирішення у вітчизняній адміністративно-правовій науці на сучасному етапі суспільних трансформацій та імплементації європейських стандартів протидії корупції до національної правової системи України, а також адаптації чинного законодавства до антикорупційного права Європейського Союзу, що передбачає, крім іншого, комплексний характер протидії корупції, застосування різного юридичного інструментарію та міжгалузеву взаємодію на рівні правових інститутів та норм, які втілюються у конкретних правових відносинах у суспільному житті.

Метою статті є визначення теоретичних та практичних засад розмежування між адміністративними та іншими правовими відносинами, що виникають під час реалізації антикорупційної політики в Україні.

Методи дослідження. Для дослідження особливостей розмежування адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час реалізації антикорупційної політики держави, було застосовано систему загальних та спеціальних методів юридичної науки, серед яких слід відзначити формально-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, логічний, а також метод системно-структурного аналізу.

Основні функції суб'єктів реалізації антикорупційної політики як учасників адміністративно-правових відносин

Основною формою втілення антикорупційних заходів є адміністративно-правові відносини, оскільки переважна частина таких заходів реалізується державними органами і спрямовується на протидію корупції у системі публічної влади (серед державних органів, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, у тому числі – державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування), тобто йдеться про сферу державного управління як основну площину практичного втілення державної антикорупційної політики, що є класичним інститутом адміністративного права як галузі системи національного права України.

Слід зазначити, що адміністративно-правові відносини є формою (однією із форм) існування соціальних відносин. Переважною сферою їх виникнення є сфера державного управління (Колпаков, Кузьменко, 2003, с. 69).

При цьому адміністративно-правові відносини складають взаємопов'язану систему публічно-владних відносин, що реалізується єдиною державною владою, а тому правовий аналіз їх застосування в антикорупційній політиці, на прикладі функціонування сучасної національної правової системи України, доцільно проводити комплексно, розглядаючи суспільно-політичні та структурні засади реалізації адміністративно-правових відносин як певну сукупність, що складає юридичну основу організації та діяльності компетентних органів та посадових осіб державно-управлінського характеру.

Формально-юридичний аналіз повноважень суб'єктів реалізації антикорупційної політики дає змогу виділити такі основні їх функції як учасників адміністративно-правових відносин:

- а) соціально-політична функція, як обов'язковий елемент політичної системи (Гетьманчук, 2010, с. 39) (створення належних соціальних умов для подолання корупційних проявів у суспільному житті, правове виховання громадян у дусі неприйняття корупції у будь-яких її формах, розробка програм, стратегій, концепцій державної антикорупційної політики);
- б) правозастосовна функція (безпосереднє застосування антикорупційного законодавства у повсякденному житті, видання індивідуальних актів, виконання норм антикорупційного законодавства у власній діяльності та діяльності підпорядкованих об'єктів);
- в) правоохоронна функція (застосування заходів адміністративної відповідальності до суб'єктів, які скоїли адміністративні корупційні правопорушення. Доречі, деякі фахівці (Гірич, 2013) вказують на юридичну невизначеність в українському законодавстві понять „правозастосовна функція” та „правоохоронна функція”);
- г) функція координації (координація діяльності інших державних органів з протидії корупції на центральному, регіональному та місцевому рівнях, а також координація антикорупційної політики держав на міжнародному рівні. Вчені (Ивасенко, 2001, с. 39) вважають що координація, як функція управління, забезпечує його безперервність не безперервність);

- д) функція державного регулювання (встановлення в підзаконних актах норм і правил, спрямованих на недопущення корупційних правопорушень та усуненню корупціогенних чинників у житті суспільства та функціонуванні публічної влади). Додатково звертаємо увагу, що підзаконний акт який закріплював поняття, ознаки та види корупціогенних чинників втратив чинність у 2011 році (Постанова КМУ № 1346, 2009), нового досі не прийнято;
- є) функція державного контролю і нагляду (реалізація уповноваженими суб'єктами державної антикорупційної політики контрольних та наглядових повноважень щодо відповідних об'єктів управління. Вчені (Кісіль, 2011, с. 144) вважають контроль найважливішою умовою забезпечення правильного і своєчасного виконання завдань, що стоять перед органами виконавчої влади. А під наглядом розуміється здійснення спеціальними державними структурами цільового спостереження за дотриманням виконавчо-розпорядчими органами, підприємствами, установами і організаціями та громадянами правил, передбачених нормативними актами (Колпаков, 2004, с. 105).

При цьому зазначимо, що під час реалізації своєї адміністративної правосуб'єктності державна влада нерозривно пов'язана з політичною владою, «знаходить у ній своє продовження» (Скакун, 2001, с. 34). Цей зв'язок проявляється у соціально-політичній функції виконавчої влади, яка спрямовує владно-політичну та владно-адміністративну діяльність усієї системи виконавчих органів на чітке і неухильне виконання законів та інших нормативно-правових актів і безпосереднє керівництво об'єктами управління.

Відмінність адміністративно-правових від конституційно-правових відносин

Саме через політико-правовий характер діяльності державних органів буває досить важко розрізнити адміністративно-правові та суміжні з ними конституційно-правові відносини, що виникають під час реалізації такими органами антикорупційної політики.

Наприклад, єдиним законодавчим органом в антикорупційній сфері, так само як і в інших сферах суспільних відносин, є Верховна Рада України, загальні засади статусу якого визначаються конституційно-правовими нормами, тобто реалізація парламентом його законодавчої компетенції відноситься до конституційно-правових категорій та режимів, більше того, складає один з ключових інститутів вітчизняного конституціоналізму.

Так, за слушним твердженням В.Л. Федоренка, „у ХХІ ст. спостерігається тенденція щодо розширення предмета правового регулювання різних галузей права”, а тому „конституційне та інші галузі права охоплюють своїм цілеспрямованим регулятивним впливом усе більше коло суспільних відносин” (Федоренко, 2009, с. 162), що сприяє не лише вдосконаленню, але й урізноманітненню галузевих механізмів їх правового регулювання.

Відмінність адміністративно-правових від муніципально-правових та трудових (кадрових) відносин

Більш складним з адміністративно-правової точки зору є комплексний аналіз застосування правових норм про протидію корупції у діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні (міське самоврядування також умовно входить до загального поняття „державне управління” в частині науково-практичного визначення принципів, форм і методів діяльності компетентних суб’єктів владно-розпорядницького характеру). „Формування місцевого самоврядування в нашій державі виявилось одним із самих важких завдань державного будівництва. На шляху цього процесу стояли і стоять донині цілий комплекс економічних, фінансових, соціальних, політичних і правових проблем, пов’язаних, насамперед, із тривалим процесом переходу до ринкових реформ; хронічною обмеженістю дохідної бази і незбалансованістю місцевих бюджетів; розпадом існуючої соціальної інфраструктури, що субсидіювалася із коштів державного бюджету, і різким,

істотним зниженням рівня життя населення; падінням його довіри до будь-яких інститутів влади; нарешті, зі збереженням рудимента радянської системи – повним дублюванням повноважень різних рівнів місцевих рад” (Буряк, 2007, с. 8).

Особливу роль відіграє місцеве самоврядування в процесах інституціоналізації громадянського суспільства. У цьому аспекті досить важливими є висновки В.Ф. Сіренка, який вважає, що „громадянське суспільство – це царство інтересів” і „інтерес – мова громадянського суспільства, найперший засіб спілкування між людьми і разом з тим причина дій, що спонукує, людей” (Сиренко, 1991, с. 6), адже, як зазначає Ю. Панейко, „метою самоврядування може бути будь-який інтерес, що виявляється колективом населення даної території” (Панейко, 1963, с. 132).

Наведені визначення дозволяють сформулювати чітке уявлення про суб'єкта й об'єкта місцевого самоврядування. Як суб'єкт виступає саме населення (територіальна громада) або обрані ним (нею) органи – сільські, селищні, міські ради і їхні виконавчі органи (ч. 3 ст. 140 Конституції України) (Конституція України, 1996), а як об'єкт – питання місцевого значення (тобто питання безпосереднього забезпечення життєдіяльності територіального колективу).

Варто також зазначити, що з адміністративно-правової точки зору процес державного управління реалізується у діяльності конкретних людей – державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування, причому поза суб'єктивним фактором втілення принципів державного управління у практичній діяльності окремих органів вбачається неможливим (що стосується, природно, і всієї системи державного управління в цілому). Ефективне і стабільне функціонування державної служби на сучасному етапі розвитку суспільства в Україні в значній мірі залежить від ефективного впровадження в зазначену сферу науково обґрунтованої кадрової політики. Органічним і важливим елементом згаданої політики, є нормативно врегульована процедура добору кандидатів для зарахування на державну службу (Постанова КМУ № 28, 2016), яка базується на сучасних, науково обґрунтованих методологіях, що є одним з пріоритетних завдань кожного державного органу.

Співвідношення між адміністративною та кримінальною відповідальністю за корупційні діяння

Після введення в дію чинного, побудованого на європейських принципах і стандартах, антикорупційного законодавства в Україні, на практично-прикладному рівні, проблема розмежування адміністративних та кримінальних корупційних правопорушень стала особливо актуальною.

Як зазначає Г.М. Котович, „наскільки буде якісним процес імплементації європейських антикорупційних стандартів в законодавство України як складової адаптації законодавства в цілому, настільки й буде правильною реалізація завдань, пов'язаних із необхідністю забезпечення відповідності адміністративного законодавства України європейським стандартам. Адже адміністративному законодавству належить основне місце у забезпеченні прав і свобод людини і громадянина, що органічно та нерозривно пов'язане з діяльністю виконавчої влади та інститутів державного управління. Саме його норми покликані забезпечити встановлення і розвиток демократичних відносин між громадянином і апаратом управління, які на сьогодні є критерієм оцінки внутрішньої та зовнішньої політики всіх держав світової співдружності” (Котович, 2010, с. 208).

У чинному законодавстві України встановлено адміністративну відповідальність за порушення обмежень щодо використання службових повноважень і пов'язаних з цим можливостей одержання неправомірної вигоди у розмірі, що не перевищує п'яти неоподаткованих мінімумів доходів громадян, або у зв'язку з прийняттям пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Тоді як згідно з ч. 2 ст. 368 Кримінального кодексу України (далі – КК України): „Одержання хабара у значному розмірі – карається штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років” (КК України, 2001).

У листі Міністерства доходів і зборів України від 29.07.2013 р. № 7692/6/99-99-10-04-02-15/2667 вказано, що якщо норми інших зако-

нів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства **в частині кваліфікації** злочинів або порушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної у підп. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Кодексу для відповідного року (Лист Міндоходів України № 7692/6/99-99-10-04-02-15/2667, 2013).

Відповідно до ст. 5 КК України, закон про кримінальну відповідальність, що скасовує злочинність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність або іншим чином поліпшує становище особи, має зворотню дію у часі, тобто поширюється на осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання таким законом чинності, зокрема на осіб, які відбувають покарання або відбули покарання, але мають судимість (КК України, 2001).

Отже, аналізуючи співвідношення між адміністративною та кримінальною відповідальністю за корупційні діяння, можна цілком погодитися з думкою Я.В. Ващука, що вчинення суспільно небезпечного корупційного діяння, передбаченого ст. 368 КК України, формально не підпадає під кримінальну відповідальність, якщо сума незаконної винагороди не перевищує значного розміру, і саме розмір незаконної винагороди у цьому випадку є підставою наукового та практичного розмежування адміністративно-правових і кримінально-правових відносин, які виникають під час реалізації державної антикорупційної політики (Ващук, 2012, с. 118).

Окремою групою є податкові правовідносини, до яких слід віднести оподаткування хабара („оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб підлягають: кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар, ... у сумах, які визначені обвинувальним вирок суду незалежно від призначеної ним міри покарання” (пп. 164.2.12 п. 164.2 ст. 164 ПК України) (Податковий кодекс України, 2010, с. 556). Вважаємо, що встановивши таку норму держава переслідує не фіскальні цілі наповнення Державного бюджету України (що є одним із основних завдань державного податкового менеджменту (Ярема Б., Маринець В. та ін., 2013, с. 5), а реалізує свою антикорупційну політику через застосування принципу переконання. Тобто особі пропонується утриматися від

протизаконних дій під погрозою настання негативних наслідків, зокрема додаткових податкових обтяжень.

Таким чином, податкові норми зберегли схожість з адміністративно-правовими у зв'язку зі спільною історичною основою їх утворення і тому розмежувати їх, здебільшого, можливо лише через галузеву спрямованість нормативного акта, який їх містить, тобто критерієм розмежування податкових правових відносин від адміністративно-правових у досліджуваному напрямі державної політики є галузеве походження антикорупційних механізмів у сфері оподаткування доходів громадян та юридичних осіб.

У цілому, аналізуючи розмежування адміністративно-правових відносин від інших видів правових відносин, що виникають підчас реалізації державної антикорупційної політики, можна визначити такі специфічні ознаки адміністративно-правових відносин як основного, фундаментального, системоутворюючого виду правових відносин в антикорупційній сфері:

1. Адміністративно-правові відносини конструюються у межах адміністративно-правових норм, тобто норми містять абстрактні конструкції відносин, а реалізуються відповідні норми у процесі практичного здійснення конкретних антикорупційних заходів підзаконного, практично-прикладного, розпорядчого характеру.
2. Адміністративно-правові відносини у сфері протидії корупції об'єктивуються з виникненням юридичних фактів, передбачених адміністративно-правовими нормами, тобто корупційних правопорушень або загальних причин та умов, що сприяють скоєнню адміністративних правопорушень.
3. Одним із суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері протидії корупції завжди є носій владних повноважень з відповідною компетенцією щодо інших учасників, якими його наділяють конституційно-правові або адміністративно-правові норми.
4. Адміністративно-правові відносини об'єктивуються переважно в особливій сфері суспільного життя – сфері державного управління, як правило, у зв'язку зі здійсненням органами державного управління своїх

управлінських функцій, тобто у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності за обов'язкової участі відповідного органу державного управління або іншого носія повноважень державно-владного характеру. Ця особливість адміністративних правовідносин у сфері державного управління прямо впливає з державно-владної природи державного управління. При цьому ця властивість адміністративно-правових відносин розповсюджується і на муніципально-правові відносини, тобто відносини, що виникають на рівні територіальної громади за участі органів місцевого самоврядування та/або їх посадових осіб – службовців органів місцевого самоврядування.

5. Адміністративно-правові відносини на практиці можуть виникати за ініціативою будь-якої зі сторін. Проте згода або бажання іншої сторони не є обов'язковою умовою їх виникнення. Адміністративно-правові правовідносини можуть виникати всупереч бажанню іншої сторони. Ця особливість не впливає з тих обставин, що одна зі сторін наділена владними повноваженнями (наприклад, Національне агентство з питань запобігання корупції), а друга може їх не мати (громадянин – суб'єкт корупційного правопорушення). У разі звернення громадянина до компетентного антикорупційного органу, останній, незалежно від свого „бажання”, зобов'язаний на таке звернення відреагувати і дати вмотивовану відповідь в межах власної, встановленої спеціальним законодавством компетенції. Аналогічна ситуація виникає й тоді, коли іншою стороною є не громадянин, а орган управління, підприємство, установа чи організація нижчого рівня. Зрозуміло, що органи управління мають право породжувати адміністративно-правові відносини в односторонньому порядку, керуючись інтересами держави і завданнями, що стоять перед ними. Отже, фактично адміністративно-правові відносини можуть виникати за ініціативою будь-якої зі сторін без згоди іншої.
6. Суперечки, що виникають між сторонами адміністративних правовідносин, як правило, вирішуються у позасудовому порядку, тобто шляхом прямого юридично-владного розпорядження правомочного органу, що, втім, жодним чином не позбавляє сторони їх конститу-

ційно гарантованого права та реальної можливості звертатися до суду з приводу будь-яких правовідносин.

7. Якщо учасник адміністративно-правових відносин порушує вимоги норм адміністративного права, то він відповідальний перед державою в особі її органу. Ця особливість є спільною з кримінально-правовими відносинами, що виникають з приводу реалізації антикорупційної політики, але відмінною рисою адміністративно-правових відносин та адміністративно-правової відповідальності у порівнянні з суміжними кримінально-правовими категоріями є відсутність суспільної небезпеки діянь, які відносяться до адміністративних корупційних правопорушень, а наявність у складах таких діянь суспільної шкідливості є значно меншим ступенем негативного впливу на суспільні відносини порівняно зі складами корупційних злочинів, під час протидії яким виникають кримінально-правові відносини з усім комплексом специфічних юридичних наслідків, передбачених чинним кримінальним законодавством, включаючи стан осудності винної особи.

Висновки

Підсумовуючи проведене дослідження розмежування адміністративно-правових від інших видів правовідносин, що виникають під час реалізації державної антикорупційної політики, можна дійти загального висновку, що основними формами правових відносин у вказаній сфері є адміністративно-правові, конституційно-правові, муніципально-правові, кримінально-правові, трудові (кадрові) та податкові.

При цьому основною формою практичної реалізації антикорупційних норм є адміністративно-правові відносини, оскільки вони відбуваються у сфері державного управління, охоплюють усі основні види антикорупційних заходів, поширюються на дії державних службовців та реалізуються, перш за все, органами державної виконавчої влади шляхом підзаконних, розпорядчих, повсякденних дій та рішень з протидії корупції як вкрай небезпечному для нормальної життєдіяльності суспільства негативному соціальному явищу.

Бібліографія

- Буряк, Т. (2007). Конституційно-правова регламентація об'єктного складу місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юр. наук. спец. : 12.00.02 – Конституційне право. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 20 с.
- Ващук, Я. (2012). Проблеми розмежування адміністративної і кримінальної відповідальності щодо корупційних правопорушень. Адміністративне право і процес. № 1. С. 114-119.
- Гетьманчук, М., Грищук В. та ін. (2010). Політологія. Київ: Знання, 415 с.
- Гірич, В. (2013). До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153/>.
- Ивасенко, А. (2001). Менеджмент. Новосибирск, 97 с.
- Кісіль, З., Кісіль, Р. (2011). Адміністративне право. Київ: Алерта; ЦУЛ, 696 с.
- Кодекс України про адміністративні правопорушення. (1984). Відомості Верховної Ради УРСР. № 51. Стаття 1122.
- Колпаков, В. (2004). Адміністративне право України. Київ: Юрінком Інтер, 544 с.
- Колпаков, В., Кузьменко, О. (2003). Адміністративне право України. Київ: Юрінком Інтер, 544 с.
- Конституція України. (1996). Відомості Верховної Ради України. № 30. стаття 141.
- Котович, Г. (2010). Загальноправова характеристика антикорупційних заходів Європейського Союзу. Форум права. № 2. С. 204-209. URL: <http://nobuv.gov.ua/journals/FP/2007-2/07gvs.pdf>.
- Кримінальний кодекс України. (2001). Відомості Верховної Ради України. № 25–26. Стаття 131.
- Панейко, Ю. (1963). Теоретичні основи самоврядування. Мюнхен: Viblos, 193 с.
- Податковий кодекс України. (2010). № 2856-VI. Відомості Верховної Ради України. № 13, / № 13-14, № 15–16, № 17, стор. 556. Стаття 112.
- Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів. (2009). Постанова Кабінету Міністрів України № 1346, (втратила чинність на підставі Постанови Кабінету Міністрів

України № 1126 від 02.11.2011 р.) Офіційний вісник України. № 97, стор. 81, стаття 3356.

Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби. (2016). Постанова Кабінету Міністрів України № 246. Офіційний вісник України. № 28, стор. 179, стаття 1116.

Сиренко, В. (1991). Інтереси-владсть-управление. Киев: Наукова думка, 16 с.

Скакун, О. (2001). Теорія держави і права. Харків: Консум, 656 с.

Федоренко, В. (2009). Система конституційного права України: теоретико-методологічні аспекти. Київ: Ліра-К, 580 с.

Щодо розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян при застосуванні штрафних санкцій, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення. (2013). Лист Міністерства доходів та зборів України. № 7692/6/99-99-10-04-02-15/2667. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/listi-dps/62866.html>.

Ярема, Б., Маринець, В. та ін. (2013). Податковий менеджмент. Львів: „Магнолія 2006”, 352 с.

References

Buryak, T. (2007). *Konstytutsiino-pravova rehlementatsiia obiektnoho skladu mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [Constitutional and legal regulation of the object composition of local self-government in Ukraine]*. (PhD Thesis). Kyiv: Institute of Legislation of Verkhovna Rada of Ukraine, 20 p. (In Ukrainian).

Vashchuk, Ya. (2012). Problemy rozmezhuvannia administratyvnoi i kryminalnoi vidpovidalnosti shchodo koruptsiinykh pravoporushen. [Problems of differentiation of administrative and criminal liability regarding corruption offenses]. *Administratyvne pravo i protses. [Administrative law and procedure]*. No. 1, p. 114-119. (In Ukrainian).

Hetmanchuk, M., Hryshchuk, V. ta in. (2010). *Politolohiia. [Politology]*. Kyiv: Znan-
nia, 415 p. (In Ukrainian).

Hirych, V. (2013). *Do problemy vyznachennia bazovykh poniat u konteksti reformuvannia pravookhoronnykh orhaniv. [To the problem of defining basic concepts in the context of reforming law enforcement agencies]*. Analitychna zapyska. [Analytical report]. Retrieved (20/05/2017) from: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153/>. (In Ukrainian).

- Ivasenko, A. (2001). *Menedzhment. [Management]*. Novosibirsk, 97 p. (In Russian).
- Kisil, Z., Kisil, R. (2011). *Administratyvne pravo. [Administrative Law]*. Kyiv: Alerta; TSUL, 696 p. (In Ukrainian).
- Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984). [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR. [Information from the Verkhovna Rada of the USSR]*. No. 51. Article 1122. (In Ukrainian).
- Kolpakov, V. (2004). *Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative Law of Ukraine]*. Kyiv: Yurinkom Inter, 544 p. (In Ukrainian).
- Kolpakov, V., Kuzmenko, O. (2003). *Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative Law of Ukraine]*. Kyiv: Yurinkom Inter, 544 p. (In Ukrainian).
- Konstytutsiia Ukrainy (1996). [Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. [Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine]*. No. 30. Article 141. (In Ukrainian).
- Kotovych, H. (2010). *Zahalnopravova kharakterystyka antykoruptsiinykh zakhodiv Yevropeyskoho Soiuzu. [General and legal characteristic of anti-corruption measures of the European Union]*. Forum prava. No. 2, p. 204-209. Retrieved (20/05/2017) from: <http://nobuv.gov.ua/journals/FP/2007-2/07gvs.pdf>. (In Ukrainian).
- Kryminalnyi kodeks Ukrainy (2001). [Criminal Code of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. [Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine]*. No. 25-26. Article 131. (In Ukrainian).
- Paneiko, Yu. (1963). *Teoretychni osnovy samovriaduvannia. [Theoretical foundations of self-government]*. Munich: Biblos, 193 p. (In Ukrainian).
- Podatkovi kodeks Ukrainy (2010). [Tax Code of Ukraine]. No. 2856-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. [Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine]*. No. 13-14, No. 15-16, No. 17, p. 556. Article 112. (In Ukrainian).
- Pro zatverdzhennia Metodolohii provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy proektiv normatyvno-pravovykh aktiv. (2009). [On Approval of the Methodology for Conductio of Anti-Corruption Expertise of the Drafts of Legal Acts]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. No. 1346, (vtratyla chynnist na pidstavi Postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 1126 vid 02.11.2011). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. [Official Bulletin of Ukraine]*. No. 97, p. 81. Article 3356. (In Ukrainian).
- Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia konkursu na zainiattia posad derzhavnoi sluzhby (2016). [On Approval of the Procedure for conducting a contest for the em-

- ployment of civil service positions]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. No. 246. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy. [Official Bulletin of Ukraine]*. No. 28, p. 179. Article 1116. (In Ukrainian).
- Sirenko, V. (1991). *Interesy-vlast-upravleniie. [Interests-power-management]*. Kyiv: Naukova Dumka, 16 p. (In Russian).
- Skakun, O. (2001). *Teoriia derzhavy i prava. [Theory of state and law]*. Kharkiv: Consum, 656 p. (In Ukrainian).
- Fedorenko, V. (2009). *Systema konstytutsiinoho prava Ukrainy: teoretyko-metodolohichni aspekty. [The system of Constitutional law of Ukraine: theoretical and methodological aspects]*. Kyiv: Lira-K, 580 p. (In Ukrainian).
- Shchodo rozmiru neopodatkovanooho minimumu dokhodiv hromadian pry zastosuvanni shtrafnykh sanktsii, peredbachenykh Kodeksom Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia* (2013). [Regarding the size of the non-taxable minimum incomes of citizens while applying penalties provided for by the Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Lyst Ministerstva dokhodiv ta zboriv Ukrainy. [Letter from the Ministry of Incomes and Taxes of Ukraine]. No. 7692/6/99-99-10-04-02-15/2667. Retrieved (20/05/2017) from: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/listi-dps/62866.html>. (In Ukrainian).
- Yarema, B., Marynets, V. ta in. (2013). *Podatkovi menedzhment. [Tax management]*. Lviv: "Mahnoliia 2006", 352 p. (In Ukrainian).

Received: 08.06.2017

Accepted: 15.08.2017